

VYR. VALDYBA
KARINĖS IR VALSTYBINĖS
PASLAPTIMS SPAUDOJE SAU-
GOTI PRISITRĖSIAUSI
TARYBOS

1959 m. spalio 29 d.

Nr. 176-s

Vilnius

LIETUVOS TSR RAJONINIŲ LAIKRAŠČIŲ
REDAKTORIAMS

Š.m. sausio mėnesį Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komitete Sekretariatas priėmė Nutarimą „Dėl priemonių užkirti kelią uždraustoms žinioms prasiskverbti į Lietuvos TSR spausdinamus leidinius“. Minėtas Nutarimas įpareigojo laikraščių redaktorius užtikrinti, kad ruošiant medžiagą spaudai būtų vadovaujama cenzūros dokumentų reikalavimais ir išvengiama uždraustų žinių išgarsinimai.

Vykdydami Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komitete Nutarimą, daugelis respublikos rajoninių laikraščių redaktorių pagerino valstybinių paslapčių saugojimą ruošiant medžiagą spaudai. Tačiau vis dar pasitaiko nemaža atvejų, kad atskiri redaktoriai ir toliau nekreipia dėmesio į tą svarbų darbą, nesivadovauja cenzūros dokumentų reikalavimais, nesupažindinami su jais ir kitus atsakingus redakcijos darbuotojus. Dėl to tuose laikraščiuose spausdinami duomenys, kuriuos skelbti draudžia „Sąrašas“.

Taip, pavyzdžiui, ne kartą buvo atkreiptas redaktorių dėmesys į tai, kad draudžiama skelbti duomenis apie karinių dalinių dislokaciją respublikos miestuose ir rajonuose (išskyrus bendrą užuominą apie karinės įgulos buvimą Vilniuje). Nepaisant to, Raseinių rajono laikraščio „Staliniečiai“ redaktoriaus pavaduotojas drg. B. Platužas leido paminėti Kaune karininkų namus.

Dar kartą buvo rašyta dėl draudimo skelbti žinias apie patalpos darbe stovyklas. Nepaisant to, Kėdainių rajono laikraštis „Tarybinis Kelias“ (redaktorius drg. J. Čaplikas) ir Daugų rajono laikraštis „Kommunizmo Aušra“ (redaktorius drg. V. Miklaševičius) išgarsino tokių stovyklų buvimą.

Akmenės rajono laikraštyje „Pergalės Vėliava“ (redaktorius drg. A. Barauskas) buvo išgarsintas Akmenės cemento

gamyklės metinis planas absoliučiais skaičiais pinigine išraiška; tuo pažeistas „Sąrašo“ 34 § 11 punktas.

Naumiesčio rajone laikraštis „Kolektyvinis Darbas“ (redaktorius drg. V. Krasauskienė) ir Treškonų rajone laikraštis „Staliniečio Kelias“ (l. e. redaktoriaus pareigas drg. V. Kavelionas), pažeisdami „Sąrašo“ 41 § 11 punkto reikalavimus, išspausdino uždraustas žinias apie Kauno HES (turbinių skaičių, metinį elektros išdirbį, pajėgumą ir kapitalo įdėjimus).

Plungės rajono laikraštyje „Socialistinis Kelias“ (redaktorius drg. B. Karabelnikas) buvo atspausdintas skelbimas, kuriame kalbama apie aerodromą, kai, tuo tarpu, ten jokie aerodromo nėra, o yra tik lėktuvų nusileidimo aikštelė, apie kurią rašyti galima. Spaudoje rodyti aerodromus draudžia „Sąrašo“ 81 §.

Š. m. birželio mėn. keliuose „Panevėžio Tiesos“ numeruose (redaktoriaus pavaduotojas drg. A. Fainbliumas) buvo atspausdintas skelbimas, kad iš Panevėžio į Vilnių kursuoja keleiviniai lėktuvai. Tuo pačiu pareidoma, kad Panevėžyje yra nutūpimo aikštelė. Kadangi 3-juose LTSR rajonuose; Panevėžyje, Kupiškėje ir Palangoje negalima rodyti net nutūpimo aikštelių, tekių skelbimų laikraštis neturėjo teisės spausdinti, tuo labiau, kad apie tai „Panevėžio Tiesos“ redakcija buvo iš anksto informuota.

Š. m. rugsėjo mėn. ryšium su TSRS Gynybos Ministro įsakymu dėl cilingio šaukimo į tikrąją karę tarnybą visoje cilingio rajoninių laikraščių buvo išspausdinta rajonų komisarių įsakymai, kurių vienas punktas skamba taip „reikia turėti... sportinių PDG normų ir sportinių atskyrių pažymėjimus, o praėjusiems LDAALR mokomosioms organizacijoms parengimą-pažymėjimą apie įgytą karinę specialybą. Panašus tekstas netiesiogiai parodo, kad LDAALR ruošia iš šaukiamųjų karinius specialistus, apie ką „Sąrašo“ 24 § pirmas punktas skelbti griežtai draudžia.

Tokius įsakymus atspausdino Nemenčinės rajono laikraštis „Lenino priesakai“ (redaktorius drg. M. Savčenko), Pasvalio rajono laikraštis „Stalino Vėliava“ (redaktorius drg. J. Me-

tioka), Panevėžio mieste laikraštis „Panevėžio Tiesa“, Dusetų rajone laikraštis „Socialistinis Kelias“ (redakterius drg. Z. Vainius), Zarasų rajone laikraštis „Pergalė“ (redakterius H. Jurkys), Pagėgių rajone laikraštis „Raudonasis Artejas“ (redakterius pasir. P. Budrikas).

Yra atvejų, kai rajoniniai laikraščiai išspausdino medžiagą su politinėmis klaidomis.

1958m. gruodžio 11 d. Kėdainių rajono laikraštyje „Tarybinis Kelias“ Nr. 144 visas puslapis paskirtas IX komjaunimo rajone konferencijai. Spausdinami pasisakymai ir pan. Visam puslapiui duota bendra rubrika: „Mes kuriame savo šalį ateičiai didingą“. Pasižiūrėjus ši 1 patį puslapį gaunasi kontrastingas vaizdas – šiam skambiam šūkiui. Į akis krenta 3 karikatūros (pačiame puslapyje viduryje), vaizduojančios tinginę, tėvų išlaikytinį, chuliganą – girbuoklį, taip pat straipsnelių pavadinimai: „Šlubuoja ideologinis darbas“, „Vieni dirba, kiti ieško darbo“, „Didžiausias jaunimo priešas – degtinė“, „Šluota“ šluoja, o „Kiaulė“ – komitete“. Teigi tas skambus šūkis visai neatitinka medžiagos turinio, nes pabrėžtinei iškeliami tik neigiami faktai ir gaunasi nepageidautinas disonansas tarp rubrikos ir pateikiamos medžiagos.

Š.m. rugsėjo mėn. 10 d. Mažeikių rajone laikraštis „Kommunistinis Rytas“ išspausdino Mažeikių kultūros ir poilsio parke esančio paminklo Gorkiui nuotrauką, į kurią pasižiūrėjus negalima suprasti, kas ten yra, tik tamsios ir šviesios dėmės. Tokių nekokybiinių nuotraukų pasitaiko ir kitų rajonų laikraščių puslapiuose.

LTSR Glavlitas atkreipia rajonų laikraščių redaktorių dėmesį į būtinumą pagerinti laikraščio kėturę pagal cenzūros dokumentus, supažinti atsakingus darbuotojus su pagrindiniais apribojimais, sustiprinti budrumą saugant karines ir valstybines paslaptis.

I

X

X

Ryšium su artėjančiomis spalio Socialistinės Revoliucijos 42 metinėmis rajoninėje spaudoje bus spausdinami įvairūs

straipsniai apie Lietuvos liaudies ūkį, pramonę, septynmečio planus ir kt. Prašom atkreipti dėmesį, kad tokiuose straipsniuose nebūtų rašoma apie respublikoje statomus objektus: azotinių trąšų gamyklą, radijo gamyklą, elektroninių vamzdelių gamyklą, Kėdainių superfosfate gamyklos pajėgumą, išleidžiamas produkcijos planus, kapitalinius idėjimus, statybos vietas ir pan.

Rašium su tuo, kad numatoma Spalio švenčių proga paleisti Kaune HES pirmą turbiną, prašom atkreipti dėmesį, kad nebūtų išgarsintos HES-o turbinų skaičius, pajėgumas, kapitaliniai idėjimai, motinis elektros išdirbis ir pan. Taip pat draudžiama rašyti apie respublikoje numatomas statyti stambios siluminės elektrinės statybos vietas, apie radijo gamyklos buvimo vietas, pajėgumą, kapitalo idėjimus.

Grįžtai draudžiama skelbti žinias apie karinių dalinių dislokaciją respublikos miestuose ir rajonuose, apie kariškių išstojimus bei karinius paradus ir pan. (išskyrus Vilniaus miestą).

Vyr. Valdybos karinėms ir valstybinėms paslaptims spaudoje saugoti prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Vairšrinkas

/ M. SLIZEVIČIUS /

75 egz. RF
74 pagal adresus
75-tas į bylą
Nr. 185
Vykd. Žumbakienė